

0. Samenvatting

De winter van 2009 – 2010 werd gekenmerkt door de langdurige aanwezigheid van sneeuw, ook op de openbare wegen en fietspaden. Hierdoor is er zeer aanzienlijk ongemak voor fietsers ontstaan. Een bijzonder hoog aantal van naar schatting 8.300 fietsers heeft letsel opgelopen ten gevolge van een val door gladheid. Dat is naar verwachting zo'n 10 % van totaal aantal fietsslachtoffers voor het jaar 2010 (alle oorzaken). Veel meer fietsers zijn gevallen, met slechts lichte blessures of materiële schade als gevolg. Eveneens hebben veel fietsers hun gedrag en vervoerswijzekeuze noodgedwongen moeten aanpassen.

De centrale vraag van deze studie is hoe de wegbeheerders de bestrijding van gladheid op fietsvoorzieningen kunnen verbeteren. Deze vraag wordt beantwoord aan de hand van de resultaten van een internet-enquête (1035 reacties) en de klachten op het digitale meldpunt van de Fietsersbond. Hierbij staat de gladheidsbestrijding op hoofdfietsroutes (fietspaden en fietsstroken) centraal. De gladheidsbestrijding zou daar gezien de hoge aantallen fietsers en grotere kwetsbaarheid voor gladheid topprioriteit moeten hebben (CROW 270, 2008).

Uit genoemde enquêtes blijkt dat veel wegbeheerders ruimschoots onvoldoende scoren op het punt van gladheidsbestrijding op hoofdfietsroutes. Slechts een-derde van de gemeentes slaagt erin de gladheid op het grootste deel van het fietsnetwerk te realiseren. Grote steden en gemeentes in het westen van het land scoren nog slechter. Opvallend is dat wegbeheerders die op weinig locaties gladheid bestrijden, die dat ook veel later doen dan wegbeheerders die de gladheid uitgebreider bestrijden. Gebrek aan aandacht en prioriteit is hier dus de hoofdoorzaak.

De gladheid werd in de winter van 2009 – 2010 vrijwel geheel veroorzaakt door sneeuw. Sneeuw laat zich nauwelijks door zout bestrijden, zeker niet op fietspaden. Daarom moet bij sneeuw vooral geveegd of geborsteld worden (CROW 270, 2008), het liefst zo snel mogelijk om ijsvorming door platrijden voor te zijn. Toch heeft bijna twee-vijfde van de wegbeheerders sneeuw op fietspaden uitsluitend bestreden door zout te strooien. Hier lijkt sprake van een kennislacune bij de wegbeheerders.

Uit de evaluatie van de afgelopen winter komen de volgende aanbevelingen:

- erken de grote risico's voor fietsers van onvoldoende gladheidsbestrijding op hoofdfietsroutes
- Evalueren van de afgelopen winter door de wegbeheerder met het oog op verbetering in de toekomst. Het motto "You can't change what you don't acknowledge" zou hierbij centraal moeten staan.
- geef de bestrijding op hoofdfietsroutes de hoogste prioriteit en realiseer deze in beginsel binnen 3,5 uur conform de geldende CROW-norm
- bestrijd sneeuw op fietspaden door vegen of borstelen, niet zout strooien
- voorkom slechte infrastructuur op fietsroutes, omdat dit bij gladheid tot extra problemen zal leiden
- maak 's zomers al een aanvalsplan gladheid, inclusief check materieel.
- zorg dat het materieel ook de routes daadwerkelijk kan rijden (paaltjes, bochten).
- publiceer de routes met gladheidsbestrijding op de gemeentelijke site (internet) zodat het publiek weet welke routes fietsbaar zijn.
- Inventariseer klachten over gladheidsbestrijding en treed waar nodig snel op.